MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
URAD ZA KOMUNALO, PROMET IN PROSTOR
Sektor za komunalo in promet

Številka: 3710-5/2023-25
Datum: 17. 12. 2024

IZDELAVA OBČINSKE CELOSTNE PROMETNE STRATEGIJE MESTNE OBČINE MARIBOR

1. UVOD

Mestna občina Maribor (MOM) se zavezuje k izboljšanju prometne infrastrukture in trajnostne mobilnosti z namenom izboljšanja kakovosti življenja svojih prebivalcev, zmanjšanja okoljskih vplivov ter povečanja prometne varnosti. Z namenom doseganja teh ciljev je potrebno izdelati novo Občinsko celostno prometno strategijo (OCPS), ki bo v skladu z najnovejšimi nacionalnimi in evropskimi smernicami.

2. NAMEN NALOGE

Namen naloge je izdelava OCPS za MOM, ki bo temeljila na celoviti analizi obstoječega stanja prometnega sistema, prepoznavanju ključnih izzivov in priložnosti ter določitvi dolgoročne vizije, specifičnih ciljev in izvedbenih ukrepov za spodbujanje trajnostne mobilnosti.

Mestna občina Maribor želi z Občinsko celostno strategijo začrtati smernice razvoja do leta 2030 ob upoštevanju vizije do leta 2050.

Mestna občina Maribor se še vedno sooča z izzivi, ki so opisani v Celostni prometni strategiji iz leta 2015.

Z Občinsko celostno prometno strategijo druge generacije želi Mestna občina Maribor konkretizirati smeri razvoja na podlagi novega Zakona o celostnem prometnem načrtovanju in pripadajočih smernic na portalu SPTM (www.sptm.si) in portalu Evropske komisije (https://urban-mobility-observatory.transport.ec.europa.eu/).

OCPS bo prispeval k celostnem in trajnostnem razvoju prometnega sistema v MOM-u, izboljšanju kakovosti življenja prebivalcev ter varstvu okolja. Strategija bo temeljila na aktivnem sodelovanju z javnostjo in ključnimi deležniki ter bo skladna z nacionalnimi in evropskimi smernicami in zakonodajo.

3. PREDMET NALOGE

OCPS mora temeljiti na celoviti analizi trenutnega stanja, identificiranju ključnih izzivov in priložnosti, ter oblikovanju vizije, ciljev in strateških usmeritev. Strategija mora vključevati konkretne usmeritve za izboljšanje vseh vidikov prometnega sistema, vključno z javnim prevozom, kolesarjenjem, pešačenjem, ter zmanjšanjem uporabe osebnih avtomobilov.

Prometna infrastruktura in mobilnost sta ključna za kakovostno življenje v mestih. Maribor se sooča z izzivom prehoda na trajnostno mobilnost, ki zmanjšuje avtomobilski promet in povečuje dostopnost, hkrati pa zmanjšuje stroške mobilnosti za prebivalce. To pomeni, da se bodo napori vlagali v izboljšavo in elektrifikacijo javnega potniškega prometa, izgradnje kolesarske infrastrukture, širjenje mreže izposoje koles, sistema park&ride, urejanja pešpoti. Maribor se bo navezoval tudi na iniciativo Novi evropski Bauhaus, ki združuje trajnost, estetiko in vključevanje v mestno prenovo. V okviru tega Maribor načrtuje prenovo prometnih površin, ki bodo zasnovani na načelih trajnosti in izboljšanja kakovosti bivanja. Trajnostna mobilnost, zelene površine, vodni motivi in dostopnost so ključni gradniki te vizije, ki povezujejo tehnološke inovacije in kulturno dediščino.

V sklopu izdelave Celostne prometne strategije se določijo:

- območja oziroma koridorji za pešce,
- območja oziroma koridorji za kolesarje,
- koridorji za mestni javni potniški promet,
- območja oziroma koridorji za regijski javni potniški promet (podaljšanje mestnih linij v druge občine, integracija mestnega, medkrajevnega avtobusnega in železniškega prometa),

- območja, kjer se bo planiralo v skladu z načeli novega evropskega Bauhausa (določena v vsebinskih izhodiščih za upravičence mehanizma CTN za pripravo projektov trajnostne mobilnosti),
- območja umirjenega prometa,
- območja z nizkimi emisijami,
- območja, kjer se bodo izvedli načrti izvajanja parkirne politike,
- območja, soseske oziroma ustanove, kjer se bodo izvedli mobilnostni načrti,
- lokacije multimodalnih vozlišč oziroma povezovalnih točk za izgradnjo oziroma prenovo.

Skupaj z naročnikom bo izvajalec definiral največ štiri scenarije razvoja, ki se bodo analizirale v 4-stopenjskem prometnem modelu.

OCPS mora biti skladna z najnovejšimi nacionalnimi in evropskimi smernicami ter zakonodajo, vključevati pa mora tudi neodvisno presojo kakovosti vsebine.

4. IZHODIŠČA ZA IZDELAVO STRATEGIJE

Pri izdelavi OCPS je potrebno upoštevati naslednja izhodišča:

- **Obstoječi strateški dokumenti MOM**:
  - Strategija razvoja Maribora 2030;
  - Lokalni energetsko-podnebni koncept MOM;
  - Trajnostna urbana strategija Maribor 2035;
  - Operativni program varstva okolja MOM 2030;
  - Strategijo energetsko učinkovite večnamenske polnilne infrastrukture za javni potniški promet v Mariboru, 2022;
  - Strategija trajnostnega razvoja in trženja turistične destinacije Maribor 2022-2027;
  - Študija prenove in preureditve linij javnega potniškega prometa v Mariboru, 2022;
  - Krovna mobilnostna študija v sklopu projekta ELENA na področju elektromobilnosti, 2023;
  - Strategija prehoda mesta Maribor v krožno gospodarstvo 2024 -2030
  - Celostna prometna strategija mesta Maribor, 2015
  - Celostna logistična strategija mesta Maribor, 2019

- **Nacionalni in evropski dokumenti**:
  - Zakon o celostnem prometnem načrtovanju (Uradni list RS, št. 130/22);
  - Pravilnik o vsebini, obliki, načinu priprave, odstotku in višini sofinanciranja občinskih celostnih prometnih strategij, načinu spremljanja in merilih za presojo kakovosti, enotnih kazalnikih in metodologiji (Uradni list RS, št. 76/23 in 109/23);
  - TSPI - PGV.01.114: 2023: Prometne študije;
  - Nacionalne smernice za pripravo občinske celostne prometne strategije, Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo;
  - Nacionalne smernice za vključevanje javnosti v pripravo OCPS;
  - Nacionalne smernice za infrastrukturo za hojo;
  - Nacionalne smernice za izboljšanje lokalne parkirne politike;
  - Smernice za vzpostavitev sistema P + R (parkiraj in presedi);
  - Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji do leta 2030;
  - Uredba (EU) št. 1679/2024 o TEN-T omrežju (izvajalec v pripravi dokumenta upošteva kazalnike, ki jih bo določila Evropska komisija za urbana vozlišča na TEN-T koridorjih).

- **Razlogi za izdelavo OCPS Maribor**:
  - Izboljšanje dostopnosti in povečanje uporabe javnega prevoza;

- Širjenje sistema Mbajk;
- Vzpostavitev povezovalnih – multimodalnih vozlišč za mobilnost in logistiko;
- Spodbujanje kolesarjenja in pešačenja;
- Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov;
- Povečanje prometne varnosti za pešce in kolesarje ter ostale ne motorizirane udeležence v prometu;
- Izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev;
- Trajnostni razvoj turizma;
- Izboljšanje lokalne parkirne politike v skladu z Nacionalnim infrastrukturnim programom;
- Celostno upravljanje mestne logistike;
- Celostno načrtovanje prometnih tokov;
- Digitalizacija storitev javnega potniškega prometa, uvedba mobilnosti kot storitev (Maas Maribor);
- Širitev kolesarske infrastrukture, vzpostavitev varnih in privlačnih poti za pešce ter promocija aktivne mobilnosti kot zdrave in okolju prijazne oblike prevoza;
- Optimizacija prometnih tokov ter uvajanje ukrepov za zmanjšanje prometne gneče in izboljšanje kakovosti zraka v mestnem središču (pametno mesto, pametni semaforji);
- izboljšanje varnosti vseh udeležencev v prometu, zlasti ranljivih skupin, kot so pešci, kolesarji in otroci;
- Izboljšanje dostopnosti turističnih destinacij z uporabo trajnostnih oblik prevoza ter uvedbo ukrepov, ki zmanjšujejo vpliv turizma na okolje;
- Priprava rešitev za upravljanje dostave blaga, zmanjšanje prometne obremenitve in izboljšanje učinkovitosti logističnih procesov v mestnem središču;
- Uvedba ukrepov za upravljanje parkirnih površin, s čimer se bo zmanjšal motoriziran promet v mestnem središču ter spodbujala trajnostna mobilnost;
- Nadgradnja prenove linij avtobusnega prometa s podaljšanjem mestnih linij avtobusnega prometa v sosednje občine;
- Umestitev v OCPS planiranih infrastrukturnih projektov;
- Izboljšana dostopnost za ranljive skupine;
- Trendi uvajanja avtomatizacije prometa (robotska dostavna vozila);

5. VSEBINA IN OBSEG DEL

Izdelava OCPS za Mestno občino Maribor bo razdeljena na več sklopov, pri čemer se bodo upoštevale nacionalne smernice za občine z več kot 100.000 prebivalci. Vključene bodo vse ključne faze načrtovanja, analize in vključevanja javnosti, da se zagotovi celovit in trajnosten pristop k izboljšanju prometnega sistema v Mariboru.

SKLOP A: PRIPRAVA IN UREDITEV POGOJEV ZA DELO

- 1 predstavitev namena in ciljev OCPS županu in mestnemu svetu.
- 1 medijsko sporočilo za obveščanje javnosti in predstavitev izvajanja aktivnosti vključevanja javnosti.
- Poročilo o ureditvi pogojev za delo in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti:
  - Zapisnik delavnice o predstavitvi namena in ciljev OCPS županu in občinskemu svetu
  - Seznam članov ožje delovne skupine ter opredelitev koordinatorja procesa.
  - Poročilo o samooceni
  - Zapisnik predstavitve samoocene vodstvu občine

SKLOP B: VZPOSTAVITEV PROCESA

- 1 predstavitev namena in ciljev OCPS celotni občinski upravi (nujna prisotnost vsaj direktorja občinske uprave, vodij oddelkov/služb in predstavnikov področij prometa in urejanja prostora)
- Načrt vključevanja javnosti
- Poročilo o vzpostavitvi procesa in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti:
  - zapisnik sestanka o vzpostavitvi sodelovanja s sosednjimi občinami
  - delovni in časovni načrt priprave OCPS o zapisnik uvodnih medsektorskih aktivnosti (delavnica s prometnimi in prostorskimi načrtovalci ter sestanek z vsemi relevantnimi sektorji na občini)
  - seznam ključnih deležnikov in seznam članov širše delovne skupine
  - poročilo o aktivnostih vključevanja javnosti

SKLOP C: ORIS ŽELENEGA STANJA

- 1 delavnica o oblikovanju vizije in ciljev s fizično prisotnostjo udeležencev
- 3 javne razprave s fizično prisotnostjo udeležencev za predstavitev predloga vizije in ciljev
- 1 javna razstava o pripravi OCPS ter o izdelani viziji in ciljih
- 1 medijsko sporočilo
- Poročilo o opredelitvi vizije in ciljev in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti:
  - zapisnik delavnice o oblikovanju vizije in ciljev
  - sintezno poročilo o zbiranju komentarjev na osnutek vizije in ciljev ter mnenj glede prioritizacije ciljev med splošno javnostjo in ključnimi deležniki
  - zapisnik o sestanku z vodstvom občine glede potrditve končne vizije in rangiranih ciljev
  - poročilo o aktivnostih vključevanja javnosti

SKLOP D: ANALIZA OBSTOJEČEGA STANJA

- Načrt spremljanja kazalnikov
- Poročilo o izhodiščnem stanju obveznih kazalnikov
- 1 delavnica ožje delovne skupine in predstavnikov oddelkov na občini
- 1 anketa za splošno javnost na podlagi reprezentativnega vzorca
- vsaj 40 intervjujev s ključnimi deležniki
- vsaj 4 javne razprave s fizično prisotnostjo udeležencev (po različnih četrtnih skupnostih)
- Vsaj 6 ogledov stanja na terenu (pogoji za hojo, kolesarjenje, javni prevoz, uporabo osebnega avtomobila, upravljanje parkiranja, upravljanje mestne logistike; na terenskih ogledih naj sodelujejo fokusne skupine)
- Pregled stanja, ključnih izzivov in priložnosti
- Poročilo o izvedbi analize stanja in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti:
  - sintezno poročilo o izvedenih intervjujih (40 ali več) s ključnimi deležniki
  - zapisnik delavnice / zaključki intervjujev s predstavniki sektorjev na občini
  - poročilo o javnih razpravah o stanju prometa v občini (vsaj 4; vključiti je potrebno mestne četrti in en manjši kraj ter fokusne skupine)
  - sintezno poročilo o anketi za splošno javnost
  - poročilo o meritvah izhodiščnega stanja za obvezne kazalnike (izpolnjeni MZI obrazci) na vsaj 5 številnih mestih in o drugih meritvah izhodiščnega stanja (anketa o poteh v šolo za vsaj 5 osnovnih šol, anketa o poteh na delo za vsaj 5 večjih zaposlovalcev v občini)
  - poročilo o pregledu relevantne obstoječe dokumentacije in o oceni širšega vpliva
  - poročilo o izvedenih terenskih ogledih (vsaj 6; na terenskih ogledih sodelujejo fokusne skupine)
  - zapisnik delavnice o opredelitvi prednostnih izzivov in priložnosti ter prioritet in ciljnih vrednosti
  - poročilo o aktivnostih vključevanja javnosti

SKLOP E: OPREDELITEV SMERI UKREPANJA

- Pregled strateških vodil
- Poročilo o rezultatih prve presoje kakovosti (se priloži poročilo presojevalca)
- Akcijski načrt
- Poročilo o izdelavi končnega nabora ukrepov in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti:
  - zapisnik delavnice o oblikovanju strateških vodil
  - dokazilo o komuniciranju strateških vodil in zbiranju pobud za ukrepe (objava in sintezno poročilo o pobudah)
  - poročilo o zbiranju pobud za ukrepe
  - zapisnik delavnice o scenarijih izvajanja ukrepov
  - zapisnik delavnice o opredelitvi končnega nabora ukrepov
  - zapisnik delavnice o preveritvi končnega nabora ukrepov in potrditvi akcijskega načrta
  - poročilo o aktivnostih vključevanja javnosti

.

SKLOP F: PRIPRAVA IN POTRDITEV STRATEGIJE

- Poročilo o rezultatih druge presoje kakovosti (se priloži poročilo presojevalca)
- 3 tiskane publikacije OCPS in ena publikacija v digitalnem formatu (pdf)
- 1 objava OCPS na spletni strani občine
- 1 predstavitev OCPS celotni občinski upravi
- 1 zloženka o dokončanju, sprejemu, objavi, ključnih poudarkih in naslednjih korakih OCPS
- 1 medijsko sporočilo
- Poročilo o pripravi in potrditvi strategije in o izvajanju aktivnosti vključevanja javnosti
  - poročilo o izdelanem osnutku OCPS in obravnavi komentarjev nanj s strani širše delovne skupine
  - poročilo o predstavitvi OCPS občinskim svetnikom
  - sklep o sprejetju OCPS
  - poročilo o aktivnostih vključevanja javnosti

Izvajalec dodatni organizira 1 prireditev na prostem o pripravi in pomenu OCPS v dogovoru z Mestno občino Maribor.

Vse aktivnosti morajo biti dokumentirane na primeren način (liste prisotnosti, zapisniki sestankov, fotografije dogodkov, originali ali kopije gradiv, klipingi,..). Iz dokumentacije mora biti razvidno, da so posamezne naloge izvajali tisti člani projektne skupine, katerih reference so bile v ponudbi navedene za posamezna področja.

7. ZAHTEVE NAROČNIKA

Izvajalec mora izpolnjevati naslednje zahteve:

- OCPS mora biti skladna z zakonodajo in nacionalnimi smernicami.
- Upoštevanje minimalnih standardov za izdelavo OCPS.
- Sodelovanje z občinsko upravo in relevantnimi deležniki.
- Zagotovitev vključevanja javnosti v vse faze priprave OCPS.
- Priprava vseh potrebnih poročil, dokumentov in predstavitev.

V skladu z 41. členom ZCPN mora v postopku priprave OCPS sodelovati vsaj ena oseba, vpisana v evidenco usposobljenih oseb za izdelavo občinskih celostnih prometnih strategij, ki jo upravlja in vodi ministrstvo v skladu s Pravilnikom o načinu usposabljanja in imenovanja usposobljenih oseb ter vodenju evidence usposobljenih oseb za izdelavo celostnih prometnih strategij in mobilnostnih načrtov.

V postopku priprave OCPS mora sodelovati vsaj ena oseba, vpisana v evidenco usposobljenih oseb za izdelavo občinskih celostnih prometnih strategij - vključevanje javnosti v proces priprave OCPS, ki jo upravlja in vodi ministrstvo v skladu s Pravilnikom o načinu usposabljanja in imenovanja usposobljenih oseb ter vodenju evidence usposobljenih oseb za izdelavo celostnih prometnih strategij in mobilnostnih načrtov.

8. SMERNICE ZA PRIPRAVLJAVCE

Spodnje smernice naj služijo kot izhodišče za pripravljavce OCPS, kjer se naj upošteva celovit pristop k trajnostni mobilnosti, hkrati pa se osredotoči na specifične potrebe mesta. Te so:

- **Razvoj scenarijev** s prometnim modelom in analizo
    - Skupaj z naročnikom (MOM) razviti in vrednotiti različne scenarije za prihodnji razvoj prometne infrastrukture, ki bodo vključili trajnostne oblike mobilnosti.
    - Izvajalec pridobi podatke za prvo in drugo fazo prometnega modeliranja (generacija in distribucija) preko naročnika. Izvajalec podatke novelira v skladu s predvidenimi večjimi gradnjami v naslednjih 5 letih. Podatke za tretjo fazo (modal split) pridobi izvajalec iz anket za splošno javnost. V 4-ti fazi izvajalec v skladu z razvitimi scenariji pripravi obremenjevanje prometnega omrežja za vse oblike mobilnosti. Naročnik priskrbi podatke o obremenitvah prometnega omrežja za leti 2022 in 2024.
    - Manjkajoče podatke državnih cest je pripravljavec dolžan priskrbeti sam.
    - Izvajalec na podlagi izvedenega 4 stopenjskega modela oceni učinke različnih scenarijev na prometno omrežje in posledično prebivalce na makro nivoju.
    - Izbran scenarij mora vsebovati akcijski načrt s časovnico, ki opredeljuje konkretne korake, potrebne za dosego zastavljenih ciljev. Pri tem je potrebno pripraviti tudi ukrepe, ki vključujejo konkretne naloge, roke in odgovorne osebe. Vsaka ukrep mora biti v akcijskem načrtu tudi finančno ovrednoten.

Prometni model mora vsebovati celotno cestno infrastrukturo občine Maribor, vključno z pomembnejšimi cestnimi povezami z sosednjimi občinami (predvsem tam kjer deluje javni potniški promet MOM) oz. na območju štajerske regije.

Pri določanju meja notranjih con je treba upoštevati naravne ovire in umetne ovire, kot so reke, kanali, pomembnejše ceste, železnice, parki itn. Po možnosti naj bi znotraj cone prevladovala ena vrsta rabe površin; npr. stanovanja, industrija, trgovina itn. Meje con naj se prekrivajo z mejami registra prostorskih enot GURS.

V prometnem modelu mora biti celotno cestno omrežje mest Maribor. Kalibracija oz. preverjanje natančnosti prometnih obremenitev je potrebna na cestah, za katere se predvideva, da imajo več kot 5.000 vozil na povprečen delovni dan – pri čemer so, glede na zahtevo naročnika, možne tudi izjeme.

Ulice oz. ceste z manj prometa služijo v prometnem modelu kot povezovalne točke oz. vstopne točke za, na osnovi prometnega modela, generiran promet.

V prometnem modelu mora biti omogočeno prikazovanje dnevnih, kakor tudi koničnih prometnih obremenitev osebnega prometa in tovornega prometa.

V sklopu prometnega modela so potrebni naslednji razredi vozil:

- osebna vozila in
- tovorna vozila (ločeno na vozila do 3.5 tone in nad 3.5 tone)

V modelu mora biti možen tudi prikaz števila dnevnih potnikov JPP – na linijah mestnega prometa, kakor tudi število kolesarjev in pešcev. Pri čemer pri slednjih zadošča groba ocena glede števila pešcev in kolesarjev na posamezno cono oz. odsek.

Pri večjih spremembah povpraševanja po tovornem prometu, na primer zaradi spremembe namenske rabe prostora ali ukrepov za preusmeritev tovornega prometa na železnico, je potrebno posebno modeliranje tovornega prometa. Če pa večjih sprememb v povpraševanju ni pričakovati, se lahko tovorni promet modelira samo v fazi obremenjevanja omrežja.

Vsako modeliranje se začne z definiranjem izhodiščnega (baznega) leta, za katero so znana izhodišča za poustvarjanje prometnih razmer. Poleg baznega leta je treba izdelati model še za:

- prvo leto delovanja ukrepa in
- deset let po začetku delovanja ukrepa.

V primeru novogradenj je treba izdelati model tudi za konec planskega obdobja. Za novogradnje je to dvajset let po začetku obratovanja, za rekonstrukcije pa 10 let.

9. ROK ZA IZVEDBO

Izvajalec mora predložiti OCPS do naslednjih mejnikov:

- **Začetek del**: takoj po podpisu pogodbe
- **Predstavitev analize obstoječega stanja, osnutek vizije in ciljev**: po končanem sklopu D – največ 4 mesece po podpisu pogodbe
- **Predstavitev OCPS Mestnemu svetu MOM najkasneje na novembrski seji leta 2025:** predvidoma 25. 11. 2025

Ministrstvo občini dodeli presojevalca kakovosti vsebine OCPS, ki med pripravo (prva faza) in pred potrditvijo OCPS na mestnem svetu izvede presojo kakovosti vsebine ter izdela neodvisno strokovno oceno OCPS. Na podlagi pozitivne ocene OCPS ministrstvo izda potrdilo o kakovosti vsebine OCPS.

Ponudnik mora naročniku, v roku 10 (desetih) dni od dneva sklenitve pogodbe, pripraviti in dostaviti naročniku podroben terminski plan za vse sklope, ki mora biti usklajen z naročnikom.

10. PLAČILNI POGOJI

Plačilo za izdelavo Občinske celostne strategije Mestne občine Maribor se izvede v dveh (2) delih:

- za strateški del OCPS, tj. po končanem sklopu D in pridobljeni pozitivni oceni prve faze presoje kakovosti vsebine OCPS (presojevalca kakovosti vsebine OCPS občini dodeli pristojno Ministrstvo) – največ do 50 % skupne pogodbene vrednosti;
- za izvedbeni del OCPS, po pridobljeni pozitivni oceni druge faze presoje kakovosti vsebine OCPS in po dostavi tiskanih izvodov OCPS.

Plačilo se izvede na podlagi prejetega e-računa s priloženo specifikacijo izvedenih del, v roku 30 (tridesetih) dni po prejemu oz. v zakonsko določenem roku.

Pripravil:
Matej Moharić

Vodja urada po pooblastilu
1001-4/2020-28
Andraž Mlaker